

Wijziging van de Wet op de huurtoeslag en enige andere wetten (hervorming van de huurtoeslag)

1. Wat is de aanleiding?

In het coalitieakkoord 2021-2025 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' is de ambitie benoemd om op termijn toeslagen af te schaffen. Er moet een eenvoudiger stelsel voor ondersteuning van de mensen met een laag inkomen voor de huidige werkwijze in de plaats komen. Als stap hiertoe is in het coalitieakkoord een set maatregelen opgenomen om het instrument huurtoeslag te hervormen. De set maatregelen in de hervorming van de huurtoeslag en overig aangekondigd huurbeleid maken deel uit van een programma Betaalbaar wonen dat de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft ingericht om het huren voor huishoudens met een lagere financiële draagkracht in den brede beter beschikbaar en betaalbaar te maken.

2. Wie zijn betrokken?

Huidige en toekomstige huurtoeslagontvangers, huidige en toekomstige huurders, Dienst Toeslagen (uitvoerder)

3. Wat is het probleem?

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat ons toeslagenstelsel voor een deel van de mensen onzekerheid met zich meebrengt. De toeslagen zijn bedoeld om mensen financieel te ondersteunen, maar hierdoor komen sommigen juist in de problemen, bijvoorbeeld door schulden die ontstaan na terugvorderingen. Andere mensen aarzelen om een toeslag aan te vragen uit onzekerheid of omdat onvoldoende duidelijk is wat ze moeten doen. Ze verdwalen in ingewikkelde regelingen.

4. Wat is het doel?

De in het coalitieakkoord aangekondigde maatregelen bestaan voor een deel uit quick wins die de regeling vereenvoudigen, het systeem voor toeslagontvangers beter begrijpelijk maken en de kans op (hoge) terugvorderingen verminderen. Daarnaast verbreden een aantal van de maatregelen het bereik van de huurtoeslag, waardoor meer huishoudens in de betaalbaarheid van wonen ondersteund kunnen worden. De grootste vereenvoudiging is dat de huurtoeslag in de toekomst niet meer wordt berekend op basis van de feitelijke huur die iemand betaalt, maar op basis van een vastgesteld huurbedrag (genormeerde huur). Deze overstap is belangrijk om op termijn te komen tot een eenvoudiger stelsel van inkomensondersteuning in plaats van de huurtoeslag.

- De invoering van genormeerde huren in de huurtoeslag. De huurtoeslag wordt niet meer berekend op basis van de feitelijke huur die iemand betaalt, maar op basis van een vastgesteld huurbedrag (genormeerde huur). Het huurtoeslagbedrag is alleen nog afhankelijk van het huishoudinkomen en niet meer van de feitelijke huurprijs (voorwaarden m.b.t. de aard van de woning, de huishoudsituatie en het vermogen blijven bestaan).
- Het afschaffen van subsidiëring van servicekosten. Huurtoeslagontvangers mogen nu vier specifieke posten aan servicekosten bijtellen voor hun huurtoeslagberekening. Omdat in de berekening voor de huurtoeslag de afhankelijkheid met feitelijke kosten wordt losgelaten, komt ook de mogelijkheid om deze posten apart door te geven te vervallen;
- Afschaffen van de maximum huurgrenzen als voorwaarde voor het ontvangen van huurtoeslag. Omdat de feitelijke huur straks geen factor meer is in de berekening van de huurtoeslag en huurders deze gegevens niet meer hoeven te verstrekken, vervalt dit ook als voorwaarde om voor huurtoeslag in aanmerking te komen. Ook wordt hiermee het bereik van de huurtoeslag verbreed en worden hiermee meer huurders met een laag inkomen maar te hoge huur geholpen in de betaalbaarheid van hun woonlasten;

- Verlagen van de jongerenleeftijdsgrens om voor volledige huurtoeslag in aanmerking te komen van 23 jaar naar 21 jaar. Hiermee wordt deze grens geharmoniseerd met de leeftijdsgrens van onder andere het jeugd-wettelijk minimumloon.
- Verhogen van de eigen bijdrage met €4. Voor de maatregelen is in het coalitieakkoord vanaf 2024 structureel €300 miljoen gereserveerd. Om de resterende extra uitgaven van ca. €70 miljoen te dekken, is het noodzakelijk om de eigen bijdrage te verhogen.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

In de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat het toeslagenstelsel voor een deel van de mensen onzekerheid met zich meebrengt. De toeslagen zijn ingewikkeld, bevatten hardheden en vele uitzonderingen. Mensen verdwalen in ingewikkelde regelingen of krijgen te maken met (hoge) terugvorderingen achteraf. Met deze hervorming zorgt de overheid ervoor dat minder mensen door toedoen van overheidsinstrumenten met het doel hen te ondersteunen, daardoor juist in de knel komen. Deze maatregelen zijn wettelijk vastgelegd en kunnen dus alleen met een wijziging van de wet worden aangepast.

6. Wat is het beste instrument?

Om de huurtoeslag te hervormen is het noodzakelijk om de Wet op de huurtoeslag te wijzigen.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Gevolgen voor burgers: meer burgers kunnen een aanvraag voor huurtoeslag indienen. Huidige huurtoeslagontvangers kunnen er zowel op vooruit als op achteruit gaan in hun koopkracht.

Gevolgen voor de uitvoering (Toeslagen): De voornaamste gevolgen zijn de aanpassing van de systemen, voorlichting, interne opleiding en de toename van klantcontacten. Behoudens het invoeren van genormeerde huren beperken de overige voorstellen zich tot parameteraanpassingen. Deze zijn relatief eenvoudig in de systemen te verwerken. Op termijn maken het vervallen van de servicekosten, het vervallen van de maximum huurgrens, het harmoniseren van de jongerenleeftijdsgrens met het WML en de invoering van genormeerde huren (na volledige invoering) het stelsel eenvoudiger voor de uitvoering.